

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درآمدی بر ترجمه متون حقوقی

مؤلفان

دکتر سعدالله همایونی

(عضو هیئت علمی دانشگاه تهران)

اکرم مدنی

انتشارات چتر دانش

سرشناسه :	همايوني، سعدالله، ۱۳۶۵ -
عنوان و نام پديدآور :	درآمدی بر ترجمه متون حقوقی / مؤلف سعدالله همایونی، اکرم مدنی.
مشخصات نشر :	تهران: چتر دانش، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهري :	[۲۱۳]ص: جدول؛ ۵/۲۱×۵/۱۴س.م..
شابک :	۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۳۹۲-۳
وضعیت فهرست‌نویسی :	فیپا
یادداشت :	کتابنامه : ص. [۲۱۳].
موضوع :	زبان عربی -- کتاب‌های قرائت -- اسناد حقوقی
موضوع :	
Arabic language -- Readers -- Legal documents	
موضوع :	اسناد حقوقی -- ترجمه
موضوع :	Legal documents -- Translating
شناسه افزوده :	مدنی، اکرم، ۱۳۵۹-
رده بندی کنگره :	PJ۶۱۱۹
رده بندی دیویی :	۴۹۲/۷۸۶۴
شماره کتابشناسی ملی :	۶۰۶۱۵۹۲

نام کتاب :	درآمدی بر ترجمه متون حقوقی
ناشر :	چتر دانش
مؤلفان :	دکتر سعدالله همایونی - اکرم مدنی
نوبت و سال چاپ :	اول - ۱۳۹۹
شمارگان :	۱۰۰۰
شابک :	۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۳۹۲-۳
قیمت :	۱۰۰۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خ منبری جاوید(اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله یکی از پرتطرف‌دارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این‌ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته موردتوجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آنها از یک‌سو و تناسب آنها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، موردتوجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه آموزش عالی آزاد چتردانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت‌گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه علمی بیش از پیش به منصفه ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست

٥	مقدمه مؤلفان
١٥	الفصل الأول: الوثائق الشخصية
١٧	الكتابة القانونية
١٩	نموذج شهادة الجنسية
٢١	نموذج بطاقة الوطنية
٢٢	نموذج بطاقة إكمال الخدمة العسكرية
٢٣	نموذج رخصة القيادة
٢٤	نموذج جواز السفر
٢٦	نموذج صك عقد الزواج
٣٠	نموذج بيان / شهادة الولادة
٣١	نموذج بيان / شهادة الوفاة
٣٢	نموذج شهادة نقل الجسد
٣٣	نموذج رخصة الدفن
٣٤	نموذج شهادة عدم المحكومية
٤١	الفصل الثاني: الشهادات المختلفة
٤٤	نماذج شهادات دراسية
٦٩	الفصل الثالث: الوكالات
٩٥	الفصل الرابع: قرار المحكمة، شهادة الإقرار، قرار الحكم
١٠٣	السلطة القضائية
	الفصل الخامس: النظام الأساسي، إعلان تأسيس و إعلان تغيير
١١١	الشركات
١٢٩	الفصل السادس: العقود الرسمية
١٥٩	الفصل السابع: الرسائل الرسمية
١٦٧	المفردات والمصطلحات والجمل
	جدول أسماء شهور السنة الميلادية وما يعادلها من شهور السنة
٢١٢	الهجرية الشمسية
٢١٣	المصادر

مقدمه

آموزش زبان عربی در ایران تقریباً سابقه‌ای به قدمت ورود اسلام به ایران دارد. نویسندگان و اندیشمندان بسیاری از گذشته تاکنون کوشیده‌اند کتاب‌هایی را به‌منظور آموزش این زبان برای فارسی‌زبانان، تألیف کنند. به‌طوری که امروزه تعداد زیادی کتاب شامل لغت‌نامه، قواعد، اصطلاحات، تعبیرات، مکالمات عربی و... به رشته تحریر در آمده است.

با توجه به افزایش روابط ایران با کشورهای عربی و سطح بالایی از تبادلات مالی و اقتصادی، بازرگانی، افزایش سفرهای کاری، تحصیلی، گردشگری و زیارتی، نیاز به ترجمه صحیح اسناد و مدارک اشخاص، شرکت‌ها و مؤسسات به زبان مبدأ و مقصد، به‌خوبی احساس می‌شود. در ایران دارالترجمه‌های رسمی معتبر که دارای تأییدیه و مهر وزارت دادگستری هستند، این مهم را بر عهده دارند.

کسانی که متقاضی تأسیس دارالترجمه هستند، باید در آزمونی که معمولاً هر چند سالی برگزار می‌گردد، شرکت نموده و پس از کسب نمره قبولی در آزمون‌های کتبی و شفاهی، به تأسیس دارالترجمه اقدام نمایند. از آنجایی که زبان عربی در ۲۲ کشور جهان، زبان رسمی و مورد استفاده

در اسناد و مدارک آنهاست، ترجمه به عربی از بازار خوبی برخوردار بوده اما متأسفانه در این حوزه به خوبی کار نشده است و تعداد مترجمان زبردست و ماهر عربی در ایران به تعداد انگشتان دست هم نمی‌رسد. البته اضافه شدن گرایش «مترجمی زبان عربی» به رشته زبان و ادبیات عربی دانشگاه‌ها بارقه امیدی را روشن ساخته است و امید می‌رود که با تربیت مترجمان ماهر عربی، نیاز مبرم این حوزه برطرف گردد. ترجمه و تعریب متون حقوقی و نیز متون اداری و رسمی از جمله سرفصل‌های تعریف‌شده برای این رشته است، اما کافی و وافی نیست و جامعه دانشگاهی و به‌خصوص دانشجویان مترجمی عربی به کتاب‌ها و منابعی نیاز دارند که با مراجعه بدان بتوانند نیاز علمی خود را در این زمینه‌ها برآورده سازند. عدم وجود منابع منسجم در زمینه ترجمه اداری و رسمی، دانشجویان و علاقمندان مترجمی عربی را از ورود به حوزه کار ترجمه محروم ساخته است.

کتاب حاضر مجموعه‌ای از اصطلاحات رایج و متداول حقوقی، اداری و رسمی است که در قالب اسناد و مدارک اشخاص حقیقی و حقوقی به زبان عربی به علاقمندان و دانشجویان این امکان را می‌دهد که در موقعیت‌های مختلف ترجمه، نیازهای خویش را به شکل مناسبی محقق سازند. در این مجال کوشیده‌ایم نمونه‌هایی از اسناد و مدارکی که بیشترین کاربرد را در دارالترجمه دارند، گرد آوریم و از آنجایی که یک مترجم رسمی باید با اصطلاحات و متون حقوقی تا حدی آشنا باشد که بتواند ترجمه درست و صحیحی ارائه دهد، به همین منظور به محتوای اصلی این اسناد در هر فصل اشاره‌ای گذرا شده است.

فصل یک را با ترجمه مدارک شخصی آغاز کرده‌ایم تا ضمن ترجمه، خواننده را با اصطلاحات و کلمات این مدارک آشنا سازیم که شامل موارد

ذیل است:

۱- شناسنامه: دارای عکس، نام و نام خانوادگی، تاریخ تولد، محل تولد، نام پدر و مادر، محل صدور شناسنامه، ثبت ازدواج، نام فرزندان و تاریخ تولد آنها، ثبت طلاق، مهر انتخابات و آخرین مهر هم ثبت وفات است.

۲- کارت ملی: عکس، نام و نام خانوادگی، نام پدر، تاریخ تولد، تابعیت، شماره شناسنامه، کد ملی و تاریخ اعتبار آن و کدپستی در کارت ملی درج گردیده است.

۳- کارت خدمت سربازی: آقایان پس از گذراندن خدمت سربازی موفق به دریافت این کارت می‌گردند. در ایران این کارت به‌عنوان یک کارت شناسایی معتبر است. البته در برخی موارد به دلیل معافیت پزشکی، قیومیت، تحصیل و غیره بدون گذراندن مدت سربازی، کارت معافیت از خدمت دریافت می‌کنند. اما در هر مورد این کارت شامل مشخصات فردی مثل عکس، نام و نام خانوادگی، نام پدر، تاریخ تولد، تاریخ شروع و پایان خدمت، محل خدمت، طول دوره خدمت و ممه‌ور به سازمان مربوطه است.

۴- گذرنامه: اشخاصی که به هر دلیل قصد خروج از کشور را دارند باید

گذرنامه تهیه کنند. گذرنامه به‌عنوان مدرکی مورد قبول در تمامی کشورها و به‌عنوان یک کارت شناسایی اعتبار دارد. زیرا تمام مشخصات فردی اعم از عکس، نام و نام خانوادگی شخص، نام پدر، تاریخ تولد، کدملی، تابعیت و شماره گذرنامه در آن به زبان فارسی و لاتین آمده است. چنانچه شخص از کشور خارج شود مهر ورود و خروج در مبدأ و مقصد سفر در صفحات گذرنامه درج می‌شود.

۵- گواهینامه رانندگی: افراد پس از گذراندن دوره‌های آموزش رانندگی و کسب نمره قبولی در آزمون مربوطه این مدرک را دریافت می‌کنند که

تمامی مشخصات فردی در آن آمده است و شامل پایه یک و دو و سه است. البته هر وسیله نقلیه، گواهینامه مختص به خود را داراست. افراد می‌توانند چندین گواهینامه رانندگی مانند وسیله نقلیه سبک، سنگین، موتورسیکلت و... کسب نمایند که به‌موجب آن فقط با وسیله نقلیه مربوطه، مجاز به رانندگی می‌باشند.

۶- سند ازدواج و طلاق: خانم‌ها و آقایان پس از عقد رسمی یا بعد از جاری شدن صیغه طلاق باید این سند را مطالعه و در دفاتر ثبت ازدواج و طلاق به ثبت برسانند. مهم‌ترین مطالب در این اسناد، نام و نام خانوادگی طرفین ازدواج و تمامی مشخصات فردی آنها از جمله آدرس کامل، قید مهریه و شروط ضمن عقد بنابر نص قانون، ثبت تاریخ ازدواج، امضا و مهر سردفتر اسناد رسمی، رضایت و امضای پدر دوشیزه و امضای شهود ازدواج است.

۷- گواهی تولد: بیمارستان‌ها و زایشگاه‌ها موظفند پس از تولد نوزاد، به صدور این گواهی اقدام نمایند که باید نام و نام خانوادگی پدر و مادر نوزاد، تاریخ تولد نوزاد، نام بیمارستان مربوطه و مهر و امضای مسئول ذی‌ربط در گواهی تولد درج شود که برای صدور شناسنامه لازم و ضروری است.

۸- گواهی عدم سوءپیشینه: ماهیت اصلی این گواهی استعلام از سوابق کیفری و جزائی اشخاص است. افراد باید بنابر نیاز برخی از ادارات و شرکت‌ها و... از مراجع ذی‌صلاح برای خود درخواست گواهی عدم سوءپیشینه دهند که وجود یا عدم سوءپیشینه در سوابق افراد در آن ثبت می‌شود.

۹- گواهی فوت: در صورت فوت اشخاص، این گواهی بنابر درخواست بازماندگان یا سازمان‌ها و محاکم و... برای انتقال یا دفن جسد صادر

می‌شود. تمامی مشخصات متوفی در این گواهی موجود است که برای صدور مجوز دفن ضروری است.

افراد با تحصیل در مقاطع مختلف از جمله ابتدایی، دبیرستان و دانشگاه مدارک معتبر علمی دریافت می‌کنند. گواهی‌های تحصیلی و دانشنامه‌ها از جمله مدارک معتبری هستند که ارزش ترجمه دارند. از این‌رو در فصل دوم، ترجمه این گواهی‌ها را گنجانده‌ایم و در این مجال به شرح مختصری از آنها می‌پردازیم.

۱- گواهی اشتغال به تحصیل: اشخاص بنابر دلایل گوناگون از مدرسه، دبیرستان یا دانشگاه محل تحصیل خود درخواست صدور گواهی اشتغال به تحصیل می‌دهند و واحد مربوطه هم با درج مشخصات فردی و تحصیلی افراد و مهر و امضای خود اقدام به صدور آن نموده و بدین ترتیب اشتغال به تحصیل فرد را در آن واحد مربوطه تأیید و تصدیق می‌نمایند.

۲- کارنامه و ریزنمرات: گاهی اوقات برای تطابق واحدهای درسی، اطلاع از نمرات و واحدهای گذرانده و فارغ‌التحصیلی و غیره، کل یا بخشی از کارنامه محصل یا دانشجو صادر می‌شود. در کارنامه همه مشخصات فردی و تحصیلی و نیز نمراتی که فرد در طول دوران تحصیل خود کسب نموده، به همراه مهر و امضای واحد تحصیلی درج گردیده است.

۳- گواهی پایان تحصیلات ابتدایی، دبیرستان و پیش‌دانشگاهی یا دیپلم: افراد پس از گذراندن هر مرحله تحصیلی، گواهی مربوطه را دریافت می‌کنند که شامل مشخصات فردی و تحصیلی به همراه معدل کل کتبی و نمره انضباط و مهر و امضای رئیس کل آموزش و پرورش است.

۴- گواهی قبولی و پذیرش در دانشگاه: در صورت قبولی در کنکور دانشگاه‌ها و مؤسسات عالی، این گواهی بنا بر درخواست متقاضی به منظور

ثبت نام و ادامه تحصیلات آکادمی برای وی صادر می‌گردد.

۵- مدرک دیپلم موقت: در صورتی که هنوز فرد مقطع دبیرستان را به پایان نرسانده، اما به دلایلی به گواهی تأییدیه تحصیلی نیاز دارد، این گواهی برای وی صادر می‌شود.

۶- مدرک لیسانس: همان کارشناسی است و به فردی که واحدهای لازم این دوره را با موفقیت گذرانده، از طرف دانشگاه مربوطه اعطا می‌شود.
۷- فوق لیسانس یا کارشناسی ارشد: بعد از دوره کارشناسی، فرد با گذراندن واحدهای مربوطه در مراکز علمی و دانشگاهی به کسب این مدرک نائل می‌آید.

۸- دکترا: به افرادی که دوره دکترا را پشت سر گذاشته و با موفقیت تمام مراحل علمی و عملی آن را گذرانده و نیز نمره قبولی رساله دکترا را در پایان تحصیلات خود دریافت نموده‌اند، اعطا می‌شود.

۹- مدرک دکترای تخصصی: واجدین شرایط بعد از کسب مدرک دکترا و ادامه تحصیل در گرایش‌های مختلف، این مدرک را دریافت می‌کنند.

امروزه گواهی‌های مختلفی در زمینه‌های گوناگون صادر می‌شود که هر کدام بیانگر منظور خاصی است. برخی از گواهی‌های پرکاربرد عبارتند از:
۱- گواهی اشتغال به کار یا تحصیل: بنا بر درخواست متقاضی این گواهی بنابر دلایل مختلف صادر می‌شود و بیانگر اشتغال فرد به تحصیل، کار یا امور دیگر است.

۲- گواهی عدم ثبت ازدواج: گاهی برای منظور خاصی افراد از ادارات ثبت اسناد رسمی درخواست صدور عدم ثبت ازدواج می‌کنند که با استعلام این گواهی صادر می‌شود.

۳- گواهی مریبگری: افراد با گذراندن مراحل مختلف علمی و تئوری

و غیره در رشته‌های مختلف آموزشی، ورزشی، هنری، فرهنگی و... به دریافت این گواهی نائل می‌گردند.

۴- گواهی مهارت: اشخاصی که در کارهای مختلف علمی و عملی مثلاً هنری، آرایشگری، خیاطی، گلدوزی، خطاطی و... مهارت‌های لازم را کسب می‌کنند، این گواهی به آنان اهدا می‌گردد.

۵- استشهادنامه: گاهی افراد مثلاً برای کسب رأی دادگاه یا تصدیق دیگر امور به شهادت فرد یا گروهی از افراد نیاز دارند که در این صورت استشهادنامه باید به امضای آنها برسد.

۶- گواهی انحصار وراثت: با فوت اشخاص، فرزندان یا دیگر وابستگان وی با توجه به مفاد وصیتنامه می‌توانند درخواست صدور گواهی انحصار وراثت نمایند. یعنی درخواست نمایند که دادگاه ذی‌صلاح نسبت به تعیین وارث و تقسیم ارث متوفی بنا بر وصیت و قانون مربوطه اقدام نماید.

۷- گواهی اقامت اتباع بیگانه: خارجیانی که قصد اقامت در کشور را دارند باید گواهی اقامت معتبر و بدنبال آن کارت شناسایی اقامت فردی یا خانواده‌ای دریافت کنند.

در دنیای پیچیده امروز موضوع وکالت از موضوعات بسیار مطرح است تا جایی که تقریباً تمامی شرکت‌ها، مؤسسات، ادارات، اشخاص حقوقی و حتی برخی افراد حقیقی برای پیگیری مسائل حقوقی خود اقدام به استخدام وکیل رسمی می‌نمایند تا بدین وسیله بتوانند از حقوق خود در دادگاه‌ها و محاکم قضائی و حقوقی دفاع کنند.

وکالتنامه به‌تنهایی سند نیست که شامل چهار مؤلفه اصلی یعنی مشخصات وکیل، موکل، موضوع وکالت و اختیارات وکیل است و به‌موجب آن موکل اختیاراتی را به وکیل خود تفویض می‌نماید و انجام برخی از

کارهای خود را به او واگذار می‌کند. تا جایی که فعل و مهر و امضای وکیل به‌مثابه فعل و مهر و امضای موکل است. از این‌رو بر آن شدیم تا ترجمه وکالت‌نامه‌های متنوعی را در فصل سوم این کتاب به مذاقه بگذاریم. از وکالت‌های عام و خاص من جمله وکالت فروش خانه، سهام، تأسیس شرکت، وکالت‌پذیری ازدواج و غیره با جملات و واژه‌های رایج و متداول در وکالت‌نامه‌ها و محاکم رسمی که به‌طور اجمالی در این فصل بدان پرداخته شده است.

فصل چهارم کتاب به اقرارنامه و دادنامه و حکم دادگاه‌ها اختصاص دارد. اقرارنامه‌ها بنا بر نیاز متقاضیان آنها به‌منظور اقرار به ازدواج یا عدم ازدواج، اقرار به پرداخت مهریه زن، فوت یا زنده بودن افراد، رضایت به اشتغال همسر، رضایت به خروج همسر از کشور، دریافت و پرداخت چک و وجوه نقدی و غیره... صادر می‌شوند. دادنامه‌ها هم به‌منظور دادخواهی و تظلم به محضر دادگاه و مراجع ذی‌صلاح ارائه می‌گردند. حکم دادگاه هم چنانکه از اسم آن بر می‌آید شامل حکم و رأی دادگاه به‌منظور اجرای عدالت و انصاف است که در این فصل تفاوت حکم و قرار هم گنجانده شده است.

در فصل پنجم، محتوای اساسنامه شرکت‌ها و مؤسسات واکاوی شده است. اساسنامه شاکله اصلی یک شرکت و همان اصول، مفاد، شرایط و وظایف شرکت مشتمل بر نام و فرم قانونی، موضوع فعالیت، اعضای هیئت‌مدیره، اعضای مجمع عمومی و سایر مناصب دیگر در شرکت، صاحبان امضا و مهر، سرمایه شرکت، سهام بانام و بی‌نام، اموال نقدی و غیرنقدی شرکت، منابع درآمدی شرکت و تاریخ مدت اعتبار شرکت و غیره... است. شرکت‌ها آگهی تأسیس، آگهی تغییرات و فعالیت‌ها، فسخ

و انحلال شرکت را از طریق روزنامه‌های کثیرالانتشار منتشر می‌کنند. از این‌رو ترجمه اساسنامه و آگهی‌ها در دارالترجمه بسیار کاربرد دارد و برای ارائه یک ترجمه صحیح می‌بایست با اصطلاحات و واژه‌های آنها آشنا بود. بدین منظور اساسنامه‌ها و آگهی‌های متنوعی در این فصل ترجمه شده است.

قراردادها، موافقت‌نامه‌هایی هستند که بین کارفرما و کارمند یا کارگر یا حتی بین دو طرف ایرانی و خارجی به امضا می‌رسند. تمامی شرایط کار و نوع فعالیت مربوطه از حیث مبلغ قرارداد، تاریخ شروع و پایان ساعات کاری، مراحل انجام فعالیت، شرایط و مراحل دریافت و پرداخت حق‌العمل و سایر شرایط در قرارداد منعقد می‌شود. در فصل ششم به بررسی انواع قرارداد ایرانی، خارجی و بین‌المللی پرداخته شده تا اصطلاحات موجود در مفاد آنها توضیح و شرح داده شده تا ترجمه روان و دقیقی را به خواننده به دست داده باشیم.

بیشتر اوقات نوشتن یک نامه رسمی و ارائه صحیح درخواست در آن راهگشای بسیاری از مشکلات است. خواه این نامه درخواست ارائه واحدهای درسی در یک دانشکده و خواه نامه درخواست کار از یک مؤسسه یا شرکت بزرگ باشد، اصول و قواعدی دارد که با رعایت آن، نتیجه مطلوب‌تری حاصل می‌گردد. نامه‌های رسمی و اداری بسیار متفاوت از نامه‌های دوستانه و غیررسمیست. نامه‌نگاری‌های اداری باید طبق چارچوب خاصی انجام پذیرد. مثلاً باید مختصر و مفید و در عین حال محترمانه و شامل ارائه درخواست به‌طور واضح و روشن باشد. ابهام و کنایه و استعاره در نامه‌های اداری جایی ندارند. برخی از انواع نامه‌های رسمی و اداری در فصل هفت کتاب به اختصار گنجانده شده تا علاقمندان به

شیوه‌های کتابت این نامه‌ها آشنا شوند.

کتاب حاضر شامل هفت فصل است و سعی بر آن بوده است که در هر فصل بنا بر موضوع مربوطه، اسناد و مدارک مختلفی به زبان عربی ارائه گردد. هر سند شامل تعابیر و اصطلاحات جدید و متفاوتی است که در پایان کتاب اصطلاحات و لغات عربی به فارسی ترجمه گردیده و در ضمن تمایزاتی هم اعم از ترجمه، تعریب، صرف و نحو و... برای تسلط بیشتر خوانندگان در پایان هر فصل گنجانده شده است. یادگیری این حجم از واژگان و اصطلاحات به صورت یکجا و در قالب متن و فرم به منزله تسلط نسبی بر درک متن‌های حقوقی، اداری و رسمی در زبان عربی خواهد بود و می‌توان به تناسب اهداف و نیازهای گوناگون آنها را به کار بست. اسناد و مدارکی هم که ترجمه نشده‌اند به منظور تمرین و ممارست بیشتر خوانندگان به منظور یادگیری بهتر مطالب بوده است.

شایان ذکر است تمامی اسامی اشخاص حقیقی و حقوقی به کار رفته در اسناد این کتاب، مستعاری بوده و واقعیت خارجی ندارد. لذا تشابه احتمالی اسامی با اشخاص کاملاً به صورت اتفاقی رخ داده است.

کتاب حاضر بسان هر اثر دیگری خالی از اشتباهات احتمالی نیست. لذا از استادان و صاحب‌نظران و خوانندگان ارجمند تقاضا می‌شود که نظرات، انتقادات و پیشنهادات سازنده خود را جهت اصلاح مطالب کتاب در چاپ‌های بعدی در اختیار مؤلفان قرار دهند.

من الله التوفيق و عليه التكلان

دکتر سعدالله همایونی و اکرم مدنی

الفصل الأول

الوثائق الشخصية

الكتابة القانونية

تشمل الكتابة القانونية ثلاثة أنواع رئيسة من الكتابة هي:

- 1- الكتابة القانونية الأكاديمية وهذه هي لغة كتب القانون و المجالات المتخصصة، والأبحاث القانونية، والمقالات والدراسات المحكمة وما إليها.
  - 2- الكتابة القانونية التشريعية، و هذه تشمل الدساتير و القوانين و القرارات و اللوائح و الأنظمة و القواعد القانونية وغيرها من الوثائق القانونية النمطية، محلية كانت أو إقليمية أو دولية.
  - 3- الكتابة القانونية القضائية وتشمل اللغة القانونية في مجال القضاء كالمذكرات والتبليغات والإلتماسات والدفوع التي تقدم للجهات القضائية والإدارية والمحكمة، كما تشمل الأحكام التي تصدرها المحاكم بدرجاتها وأنواعها المختلفة والمكاتب والتقارير القانونية.
- وهناك قواعد عامة تنطبق على الكتابة القانونية، بمختلف فروعها، فالمصطلحات المستخدمة هي المصطلحات القانونية. والصيغة تحكمها قواعد مشتركة، أهمها الدقة والوضوح اللذان لا يخلان بالهدف، أو ينتقصان من الغرض الذي من أجله تمت الصياغة.
- والصيغة القانونية موضوعية، وتتمحور حول الغرض والهدف، بأسلوب

مباشر، یخلو من البلاغة الأدبية والمحسنات البديعية والألفاظ ذات التورية والمعاني الموازية والعبارات ذات المعاني المتعددة.

فبینما تعد مصطلحات اللغة القانونية القضائية نمطية، فإن مصطلحات اللغة التشريعية قد تحمل معاني محددة، خاصة بذات النص. لذا، یصحب المعاهدات والإتفاقيات والقوانين والعقود عادة تعریفات، ویُنص علی أن هذه التعریفات جزء لا یتجزأ من النص.

وینطبق القول نفسه أيضاً علی العقود و الإتفاقيات و التفاهمات و المراسلات، التي تتم بین الشركات أو المؤسسات التجارية أو المالية الإنسانية أو الصحية أو غيرها.

وفي هذا المبحث تورد نماذج عربية لوثائق صادرة عن المؤسسة العامة لتسجيل الأحوال المدنية و دائرة الهجرة و الجوازات و... و تشمل النماذج: شهادة الجنسية، بطاقة الوطنية الذکية، رخصة السياقة، بطاقة إكمال الخدمة العسكرية، جواز السفر، شهادة الزواج، بیان الولادة، شهادة الطلاق، شهادة عدم المحکومية، شهادة الوفاة، رخصة نقل الجسد، رخصة دفن الجسد.

نموذج شهادة الجنسية

ترجمة قانونية من الفارسية

صورة مختومة

لصاحب العلاقة

شعار الجمهورية الإسلامية الإيرانية

جمهورية إيران الإسلامية

وزارة الداخلية

المؤسسة العامة لتسجيل الأحوال المدنية

سجل الهوية

رقم سجل الهوية:..... رقم التسلسل:.....

[بيانات حامل /ة السجل]

الإسم:..... اللقب:.....

تاريخ الولادة:..... محل الولادة:.....

الرقم الوطني:.....

بيانات الوالدين:

الأب:..... رقم الهوية و محل إصدارها:.....

الأم:..... رقم الهوية و محل إصدارها:.....

بيانات الزوج/ة:

الإسم و اللقب:.....

رقم الهوية و محل إصدارها:.....

تاريخ الولادة:.....

تاريخ و رقم تسجيل عقد الزواج و مكتب التوثيق:.....

بيانات الأولاد:

الإسم:.....	الرقم الوطني:.....	تاريخ و محل إصدار الهوية:.....
-------------	--------------------	--------------------------------

ملاحظات:

- ۱- لم يسجل شيء آخر (طلاق/وفاة/...) حتى تاريخه.
  - ۲- لم تسجل أية بيانات في قسم الزوجة و الأولاد حتى تاريخ الترجمة.
  - ۳- بموجب الرخصة الصادرة من مديرية الأحوال المدنية في..... قد تمّ تغيير إسم صاحبة العلاقة من "..." إلى "..." .
- توقيع وختم: دائرة تسجيل الأحوال المدنية في.....
- محل إتمام الأختام اللازمة
- يرجى مّمن يعثر على هذه الشهادة تسليمها الى دائرة الأحوال المدنية أو إرسالها/ وضعها الى صندوق البريد.
- نُصادق على صحة ترجمة النصّ الفارسي إلى اللغة العربية.
- ختم وتوقيع الدكتور... المترجم المحلّف المعتمد لدى السلطة القضائية الإيرانية.

نموذج بطاقة الوطنية

صورة
لصاحب
البطاقة

ترجمة قانونية من الفارسية

شعار الجمهورية الإسلامية الإيرانية

جمهورية إيران الإسلامية

بطاقة الوطنية الذكية

الرقم الوطني:.....

الإسم: .....

الإسم العائلي: .....

تاريخ الولادة: .....

رقم دفتر النفوس / شهادة جنسية: .....

اسم الأب: .....

رقم التسلسل: .....

[خلف البطاقة]

شعار الجمهورية الإسلامية الإيرانية

جمهورية إيران الإسلامية

وزارة الداخلية

مؤسسة العامة للأحوال المدنية

الرمز البريدي: .....

هذه البطاقة صالحة حتى تاريخ .....م.

يرجى إعلان مؤسسة الأحوال المدنية الكائنة في منطقة السكن عند

تغيير عنوان السكن.

نموذج بطاقة إكمال الخدمة العسكرية

بطاقة إكمال الخدمة العسكرية للدورة الإحتياطية

الرقم الوطني:.....
الإسم:.....
اللقب:.....
إسم الأب: .....
رقم سجل الهوية:.....
تاريخ الولادة:.....
تاريخ بداية خدمة العلم:.....
تاريخ نهاية الجندية:.....
مكان الخدمة:.....
تاريخ الإصدار:.....
جهة المصدر:.....
الرتبة:.....
رمز محل الخدمة:.....
لون العين:.....
لون الشعر:.....
القد/ القامة:.....
فصيلة الدم:.....

هذه البطاقة النافذة خلال فترة السلام حصرياً.

كيفية إجتياز/ قضاء الخدمة خاضعة لمقررات الأنظمة المعمول بها الخاصة بزمان الحرب أو التعبئة العامة.

نائب الموارد البشرية:.....

رئيس مؤسسة الخدمة العسكرية لقوات الأمن الداخلي:.....

الفريق الثاني:.....

يرجى مَمّن يعثرعلى هذه البطاقة تسليمها الى أقرب وحدة أمنية/ مخفر

للشرطة أو وضعها في صندوق البريد.

نموذج رخصة القيادة

ترجمة قانونية من الفارسية

الجمهورية الإسلامية الإيرانية

شرطة المرور

رخصة السياقة

من الفئة الثالثة

صورة مختومة

لصاحبة الإجازة

الرقم الوطني:	
الإسم و الإسم العائلي:	
تاريخ الولادة:	محل الولادة: .....
رقم الإجازة:	تاريخ إصدار الإجازة: .....
مدة الصلاحية: عشر سنوات	

الوضعية	تاريخ إصدار أول إجازة	نوع المركبات المسموح بقيادتها	فئة الإجازة
مسموحة	.....	سيارات الركوب والإستیشن حتى ٩ ركاب والبيكبات وسيارات الشحن الصغيرة (حتى ٣٥٠٠ كيلوغرام)	٣

محدودية السياقة: ..... فصيلة الدم: O⁺

نموذج جواز السفر

شعار الجمهورية الإسلامية الإيرانية

دولة جمهورية إيران الإسلامية

صورة للعلم الجمهورية الإسلامية الإيرانية

صورة لحامل الجواز

رقم جواز السفر: .....

رقم بطاقة الوطنية: .....

الإسم: .....

اللقب: .....

إسم الأب: .....

تاريخ ومحل الولادة: .....

رقم سجل الهوية: .....

النوع: .....

تاريخ إصدار الجواز: .....

تاريخ إنتهاء الصلاحية: .....

محل الإقامة: .....

جهة الإصدار: شرطة الهجرة و الجوازات

وثيقة إصدار الجواز: .....

رقم الملف: .....

إسم وصفة المصدر: العقيد..... رئيس شرطة الهجرة و الجوازات

توقيع حامل الجواز

يجوز لحاملة هذا الجواز مغادرة البلاد لمرات بعد تأدية الرسوم المتعلقة بالخروج.

(لا يجوز لحاملة الجواز السفر إلى فلسطين المحتلة)

- إختام على صفحات الجواز:
- الصفحة ٨: تأشيرة دخول تايلند برقم ...
- الصفحة ٩: ختم مطار ماليزيا
- الصفحة ١١: تأشيرة دخول الأتحاد الأوروبي برقم...
- الصفحة ١٠: ختم مطار فرانكفورت
- الصفحة ١٣: تأشيرة دخول اليابان برقم .....
- الصفحة ١٤: ختم دخول ماليزيا
- الصفحة ١٦: تأشيرة دخول جمهورية العراق برقم.....
- الصفحة ١٨: تأشيرة دخول جمهورية العراق برقم.....
- الصفحة ١٩: ختم دخول مطار النجف الدولي
- الصفحة ٣٨ و ٣٩ و ٤٠: ختم الدخول وختم المغادرة - مطار الإمام الخميني الدولي
- بيانات المرفقين:.....
- يجوز لحاملة هذا الجواز مغادرة البلاد لمرات بعد تأدية الرسوم المتعلقة بالخروج.

نموذج صك عقد الزواج

جمهورية إيران الإسلامية

السلطة القضائية / المؤسسة العامة لتسجيل العقاري و التوثيق

صك عقد الزواج

مكتب توثيق الزواج رقم ..... في ..... منطقة التسجيل: ..... رقم

تسلسل الوثيقة:.....

تاريخ وقوع و تسجيل الزواج:.....

عنوان كامل مكتب الزواج:.....

بيانات الزوجة	الآنسة:..... بنت ... و.../ حامله سجل الهوية رقم ..... الصادر من ... /المنطقة..... والمولودة بتاريخ .....، جغرافية المذهب، إيرانية الجنسية، ربة البيت، تقيم في منزل والدها.
بيانات الزوج	السيد:..... بن ..... و..... / حامل سجل الهوية رقم ..... الصادر من ...../المنطقة ..... والمولود بتاريخ .....، إيراني الجنسية، جعفري المذهب، المهنة: .....، تقيم حالياً في.....، و محل إقامة الدائم في ..... شارع .....
هل للزوج زوجة أخرى ؟ لا	نوع العقد: عقد زواج دائم
المهر	عشر مثقالات من الذهب المصاغ بقيمة ..... و مبلغ .....ريال من العملة الدارجة يبقى ديناً بذمة الزوج ليدفعه للزوجة عند الطلب. (توقيع الزوج / توقيع الزوجة)
الملاحظات	لا توجد
الشهود	نحن /..... بن ..... / حامل سجل الهوية رقم ..... الصادر من ..... و..... بن ..... / حامل سجل الهوية رقم ..... الصادر من ..... و..... بن ..... / حامل سجل الهوية رقم ..... الصادر من ...../ توقيع
المعرفان	نحن /..... و..... / ..... / المذكوران أعلاه نعرف الزوجين ونؤيد صحة هويتهما / توقيع

طرف الإيجاب: السيد ..سجل الهوية رقم ... الصادر من .....(توقيع)
 طرف القبول: السيد..... مدير مكتب توثيق الزواج (توقيع)
 تاريخ عقد الزواج الدائم: .....

نحن الزوج والزوجة نوقع على هذه الوثيقة مع العلم التام بكافة محتوياتها وقبول الشروط الواردة فيها.

(توقيع الزوج توقيع الزوجة).

تم تسجيل الزواج هذا لدينا مكتب التوثيق رقم ..... في ... وفقاً للمواصفات أعلاه وذلك بعد التأكد من صحة هوية الزوجين عبر المعرفين و مع الإلتزام بكافة الأطر والتعليمات الشرعية والقانونية، وأصادق على صحته، كما أنه وضمن عقد خارجي ملزم أجريت الصيغة الشرعية للزواج بالنسبة لكافة الشروط. هذا، و بموجب المادة ١٤ من تعليمات قانون الزواج تم تسليم الزوجة..... وثيقة الزواج هذه التي هي مطابقة لما سجل في مكتب التوثيق.
 مدير مكتب توثيق الزواج الرسمي رقم ..... في .....(توقيع و ختم)

شروط ضمن العقد: أ) إشتراطت الزوجة أنه في حال حصول الطلاق

دون طلب منها ودون أن يكون سببه تقصيرها أو عدم إلتزامها بالواجبات الزوجية أو إساءة تصرف وسلوك من قبلها حسب تشخيص المحكمة، سيكون على الزوج أن يقوم بتأدية نصف أمواله التي حصل عليها طيلة فترة الحياة الزوجية أو ما يعادل ثمنها وفقاً لرؤية المحكمة إلى الزوجة دون مقابل.

ب) وكل الزوج الزوجة توكيلاً غير

قابل للفسخ مع حق توكيل الغير لتطبيق نفسها بعد مراجعة المحكمة والحصول على الإذن منها وتحديد نوع الطلاق وذلك في الحالات التالية أدناه، كما وكل الزوج الزوجة توكيلاً مائثلاً لقبول البذل نيابة عنه في حالة البذل .

ج) توقيع الزوج/توقيع الزوجة)- الشروط التي تتيح للزوجة طلب

إصدار الحكم بالطلاق من المحكمة:

١- إمتناع الزوج عن تأدية النفقة لمدة ستة أشهر بأية ذريعة كانت

وعدم إمكانية إلزامه بدفع النفقة وكذلك في حال عدم إيفاء الزوج بتعهداته

الزوجية و الحقوق الأخرى الخاصة بالزوجة لمدة ستة أشهر مع عدم إمكانية إلزامه بالتأدية.

٢- سوء التصرف والمعاملة من قبل الزوج بحيث لا يكون بمقدور الزوجة الاستمرار في الحياة الزوجية.

٣- ابتلاء الزوج بأمراض صعبة العلاج إلى درجة أن تصبح الزوجة معرضة للخطر في حال استمرار الزوجية.

٤- إصابة الزوج بالجنون في حال عدم إمكانية إلغاء النكاح من الناحية الشرعية.

٥- عدم التزام الزوج بقرار المحكمة في الحالة التي يمنع فيها من مزاوله أشغال تراها المحكمة منافية للمصلحة الأسرية ولمكانة الزوجة الاجتماعية.

٦- الحكم على الزوج نهائياً بالسجن لمدة خمس سنوات أو أكثر أو الحكم عليه بتأدية غرامة مالية تؤدي إلى سجنه للمدة المذكورة جراء عجزه عن التسديد أو الحكم عليه بالسجن والعقوبة المالية معاً بحيث يؤدي في المجموع إلى سجنه لخمس سنوات أو أكثر وذلك في حال كون الحكم قيد التنفيذ.

٧- إدمان الزوج على أى نوع من المواد الضارة والأمور التي تراها المحكمة مخلة لأساس الحياة العائلية ومصعبه الاستمرار في الحياة الزوجية على الزوجة.

٨- ترك الزوج للحياة الزوجية دون عذر مبرر أو غيابه لأكثر من ستة أشهر دون مبرر. و الإختصاص للمحكمة فقط في تحديد مدى صحة العذر لتبرير موقف الزوج.

٩- إدانة الزوج بصورة قطعية إثر ارتكابه لجريمة ما وتنفيذ أية عقوبة بشأنه بما فيه الحدود الشرعية إثر اقتراه الجرائم التي تنافي مكانة الأسرة و الزوجة من الناحية الأخلاقية والاجتماعية، و الإختصاص في تحديد ذلك

للمحكمة فقط مع أخذها بنظر الإعتبار ظروف و مكانة الزوجة و أعراف المجتمع و المعايير الأخرى.

١٠- عدم حمل الزوجة بعد مضي خمس سنوات على الزواج بسبب عقم الزوج أو نقص جسدي له.

١١- فقدان الزوج وعدم العثور عليه بعد مضي ستة أشهر على إخطار الزوجة للمحكمة بذلك

١٢- الزواج من امرأة أخرى دون رضی الزوجة أو عدم التزام الزوج بالعدل بين زوجتيه حسب تشخيص المحكمة. (توقيع الزوج) (توقيع الزوجة)

شروط أخرى: لا يوجد(توقيع الزوج/توقيع الزوجة)

صداق الزوجة

المصحف الشريف و مرآة و شمعدانان مع/برفقة مئة واربعة عشرة مسكوكة ذهبية من فئة بهار آزادي كلها في ذمة الزوج و يدفعها للزوجة عند المطالبة.

الكاتب العدل يجب على/ يتوجه على الشروط المذكورة في هذه الوثيقة يتلوها على الزوجين واحداً فواحداً. جدير بالذكر أن الشروط المعتبرة هي التي قد اتفقا عليها الزوجان وقاما بتوقيعها.

نموذج بيان / شهادة الولادة

بيان / شهادة الولادة

جامعة طهران للعلوم الطبيّة والخدمات الصحيّة والعلاجية

نشهد/ نؤيد لكم بأن السيدة..... قدأنجبت بتاريخ.....مولودة أنثى بهذا
المستشفى.

لقدتمت إصدار هذه الشهادة بنا على طلب مذكورة أعلاه وليس لها أية
قيمة قانونية دون أن تتحمل مسؤولية تجاه الغير.

توقيع و ختم نافر لرئيس مركز طهران التعليمي والعلاجي

نموذج بيان / شهادة الوفاة

بيان / شهادة الوفاة

الجمهورية الإسلامية الإيرانية

المؤسسة العامة لتسجيل الأحوال المدنية

الإسم:.....		اللقب:.....
إسم الأب:.....		إسم الأم:.....
بيانات المتوفى	الجنس: ذكر / أنثى	رقم سجل الهوية: .....
	تاريخ الولادة:.....	محل الإصدار: .....
السبب الوفاة: غير محدد.		
بيانات واقع الوفاة	تُوفى في:	تاريخ الوفاة:.....
	محل إصدار شهادة الوفاة:	
	رقم تسجيل الوفاة:.....	تاريخ تسجيل الوفاة:.....
ملاحظات -		
المستلم تم إصدار الشهادة بناء على طلب السيدة / ... بن / بنت		
الجهة المصدرة دائرة تسجيل الأحوال المدنية في ..... - فرع تسجيل الوفيات - ختم وتوقيع		

نموذج شهادة نقل الجسد

محضر اجتماع [تغليف جثة]

بناءً على طلب السيد / ..... في الساعة ..... بتاريخ ..... وحسب
القرار رقم ..... الصادر بتاريخ ..... حضرنا في مستشفى ..... لتحنيط
(تكفين) جثمان المتوفى ..... / الذي توفى إثر نوبة قلبية، حيث تم تعقيم
الجثمان وتغليفه و وضعه في صندوق خاص بنفس المكان وختم الصندوق
وتسليمه للسيدة .....، وأنه لا مانع في نقل جثمان المتوفى إلى .....
في مدينة .....، من ناحية الأنظمة والمعايير الصحية.

نموذج رخصة الدفن

بيانات المتوفي			شعار الجمهورية إيران الإسلامية شعار الهيئة العامة للطب الشرعي الإيراني السلطة القضائية الهيئة العامة للطب العدلي الإيراني الإدارة العامة للطب الشرعي في محافظة ..... إدارة الطب العدلي في قضاء ..... رخصة الدفن رقم الرخصة: ..... تاريخ الإصدار: .....
الهوية: مؤكدة	الجنس: ذكر/أنثى	محل الولادة:	
الإسم:	اللقب:	اسم الأب:	
الرقم الوطني:			
رقم شهادة الجنسية:	رقم تسلسل سجل الهوية:		
تاريخ الميلاد:			
العمر:	سنة	تاريخ الوفاة:	
سبب الوفاة			
أ) السبب الأخير الذي أدى إلى الوفاة: نوبة قلبية حادة			
ب) السبب الذي أدى إلى الحالة المذكورة في قسم "أ": تصلّب شرايين القلب			
ج) السبب الذي أدى إلى الحالة المذكورة في قسم "ب": أمراض في القلب والشرايين			
د) السبب الذي أدى إلى الحالة المذكورة في قسم "ج": الشيخوخة			
بيانات مصدر رخصة الدفن			
لا مانع في دفن المتوفى. توقيع الطبيب الشرعي الدكتور..... الرقم النقابي الطبي:..... ختم المديرية العامة للطب الشرعي في محافظة			
عنوان المتوفى: إيران-محافظة ..... مدينة ..... شارع ..... الرقم ..... محل الوفاة: إيران			
هذه الرخصة خاصة بمديرية الطب الشرعي ولا تعد صالحة دون ختم مراكز الطب الشرعي			

هذه الشهادة خالية من أي حك وشطب.

نموزج شهادة عدم المحكومية

جمهورية إيران الإسلامية

طابع عدلي مُبطل السلطة القضائية

وزارة العدل

النيابة العامة و المحكمة الثورة في طهران

(دائرة السجلات الجزائية)

شهادة/ بيان لآحكم عليه/ عليها

التاريخ:.....

الرقم:.....

رقم مكتب الممثل:.....

البراءات الأمنية

١- بناء على الأُوليات الموجودة/ المتوفرة لدى هذه النيابة نُؤيد لكم /

نشهد أن السيدة(ة).....إبن/بنت.....

حامل(ة) شهادة جنسية مرقمة.....الصادرة من.....خالٍ سَجَله/ها من الأحكام الجزائية/ الجنائية.

٢- بعد مراجعة سجل السيد(ة).....تبين أن سَجَله/ها خالٍ من الأحكام

الجزائية/أن سَجَله نظيف/ أبيض/ لآحكم عليه.

ختم وتوقيع قاضي و وكيل النائب العام

صورة مختومة

لصاحب العلاقة